

Bijlage 2

Veranderingen in de samenleving en in de kerk: enkele gedachten uit de literatuur op een rij

Zinzoekers

In de samenleving waarin we leven, speelt voor velen geloof niet of nauwelijks een rol. Geloof dat verbonden is met een kerk is voor velen niet aantrekkelijk. Zij willen op hun eigen manier naar de zin zoeken. Het is niet eenvoudig voor een kerk om met hen in contact te komen. De eerste gedachte van de ander zal nogal eens zijn dat 'de kerk iets van hen wil' in plaats van dat de kerk hen wil helpen in de zoektocht naar de zin/naar God. Hoe kunnen we iets van de blijde boodschap met hen delen zonder dat ze het gevoel hebben dat hen iets wordt opgedrongen? Op welke manier zullen zoekers naar een kerk komen uit nieuwsgierigheid om te spreken over wat hen beweegt en wat de bij de kerk betrokkenen beweegt? Wordt zoekenden met de zoekenden en vragenden met de vragenden. Lees de Bijbel vanuit het perspectief van solidariteit met religieuze zoekers. God is de God van de vadersen maar ook van de anderen.¹

Open uitwisseling

Voor de geloofsgemeenschap is het van belang om zowel een plaats te zijn/hebben voor de ontmoeting met God (tempel) als voor de ontmoeting met elkaar (herberg). Het als christen in het dagelijks leven herkenbaar aanwezig zijn, is getuigen. Daarvoor is aandacht voor de omgeving nodig. Ook is open uitwisseling met andere geloofsgemeenschappen nodig. Zowel voor de kring van betrokkenen (toegewijden) moet er genoeg 'aanbod' zijn, als voor de kring van toehoorders (randkerkelijken e.a.).²

Zoeken naar Gods geheim

De mensen hebben in principe voor hun behoeften de kerk niet nodig. Wat de kerk moet bieden is dus niet behoeftenbevrediging, maar meer verdieping, meer zoeken naar Gods geheim. Wel dient de kerk vanuit de liefde, die God voor ons heeft, ons maatschappelijk in te zetten. In samenwerking met andere organisaties en kerken/geloofsgemeenschappen kan contact worden gemaakt met de omgeving. Door samen met de anderen door te denken en te zoeken naar wijsheid en hoop, kan de kerk een plaats hebben in de samenleving. Als ze zich te zeer op alleen de eigen groep richt, dreigt ze buiten te komen staan. God, en ook de kerk, is er voor de hele wereld, dus niet alleen voor de gelovigen. Christenen hebben hun eigen ervaringen met Hem/Haar. Ervaringen delen is een betere manier van communiceren dan proberen te overtuigen. Geloof gaat veeleer via het hart dan via het verstand.³

Open staan

Voor velen in Nederland is de zin van het leven alleen een zaak van zichzelf, de eigen ervaring, de eigen visie. Daarvoor is de kerk niet nodig. Steeds minder mensen beleven hun geloof als een vaste overtuiging over geloofswaarheden zonder twijfel. Aansluiting bij anderen vindt een kerk eerder wanneer zij open staat (voor verandering). Voor welke doelgroepen wil je er zijn? Ook voor

¹ Vrij naar Tomas Halik, *Geduld met God; twijfel als brug tussen geloven en niet-geloven*, 2014

² Vrij naar Henk de Roest, *En de Wind steekt op!*, 2005

³ Vrij naar Henk de Roest, *Een huis voor de ziel; gedachten over de kerk voor binnen en buiten*, 2010

incidentele bezoekers, religieuze zwevers of daklozen ? Zorg voor een heldere en overtuigende visie en blijf je niet alleen richten op de incrowd.⁴

Omzien naar elkaar en delen

In 'De hartslag van het leven, visie op het leven en werken van de Protestantse Kerk in Nederland'⁵ gaat het om het besef dat God in zijn Woord een, nog steeds geldige, boodschap heeft voor iedereen, dat de bestaande kerkelijke gemeenschappen en vieringen niet altijd open staan en aantrekkelijk zijn voor degenen die Hem/Haar zoeken. Voor beleid is van belang: de inhoud van het geloof, het geloofsgesprek, de liturgie en de gemeenschap, dienstbaarheid voor de samenleving, diaconie, samenwerking met andere kerken en anderen.

Op de landelijke pastorale dag van de PKN (18-4-2015) blijkt dat het afnemen van het aantal kerkleden een veel voorkomend verschijnsel is. In tal van gemeenten is er niet meer een kerk en een predikant, maar een kerkkring die de boodschap verder draagt. Van belang om als gemeente goed te kunnen functioneren zijn een duidelijke eigen boodschap hebben (geloof in je geloof uitstralen) en het delen met anderen, ook door hen buiten de kerk op te zoeken. Verras en laat je verrassen/verrijken (wederkerigheid); omzien naar elkaar als (hoofd)motief. Ontmoeting met iets inhoudelijks kan interesse wekken. Veel mensen die de kerk niet kennen hebben daar een negatief beeld bij. In veel gemeenten treden spanningen op in verband met de 'veelkleurigheid'. Het is van belang daar voldoende aandacht aan te geven om oplossingen te vinden.

Ook in de nota Kerk naar 2025⁶ worden lijnen, ook organisatorisch, getrokken naar de toekomst. In dit verband is o.a. van belang dat geopperd wordt dat niet alle ambtsdragers deel hoeven uit te maken van de kerkenraad.

⁴ Vrij naar Joep de Hart, Geloven binnen en buiten verband; godsdienstige ontwikkeling in Nederland 2014

⁵ Uitgave van Protestantse Kerk in Nederland, 2012, tekst Arjan Plaisier

⁶ Nota van de Dienstenorganisatie voor de Generale Synode van de Protestantse Kerk in Nederland, april 2015